

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. ректора _____ С.В. Іванов
(Підпис, прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 2010__ р.

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Економіка підприємства

Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

(Шифр, назва)

Факультет Обліку, фінансів та підприємницької діяльності

Кафедра Економіки і права

Форма навчання	Курс	Чверть (для денної форми навчання) або семестр	Кількість годин								Контроль навчальної роботи студентів		
			Всього	аудиторних занять		самостійної роботи					Підготовка до аудиторних занять	модульний (кількість модулів у кожній чверті)	підсумковий (чверть або форма контролю)
				Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Індивідуальні завдання (кількість завдань і загальна кількість годин)						
							Реферати і розрахунково-графічні роботи	Курсові проекти (роботи)	Контрольні роботи				
Денна	2	3	180	32	32					116	3	іспит	
Заочна	2	3	180	10	4				1/9	157	3	Іспит	
2в.о.	4	1	135	6	2				1/9	118	1	іспит	
Скорочена	3	3	180	6	2				1/9	163	3	іспит	

Програма складена Ковальчук І.В. доцент кафедри економіки і права

(Прізвище, ініціали, вчене звання, посада викладача (ів))

Програма схвалена (протокол № _____ від _____ 20__ р.) на засіданні
кафедри Економіки і права

(назва кафедри)

Завідувач кафедри _____ Заїнчковський А.О.

(Підпис)

(Прізвище, ініціали)

Програма схвалена (протокол № _____ від _____ 20__ р.) на засіданні
випускової кафедри фінансів

(назва кафедри)

Завідувач кафедри _____ Говорушко Т.А.

(Підпис)

(Прізвище, ініціали)

Програма схвалена (протокол № _____ від _____ 20__ р.)

Вченою радою факультету Обліку, фінансів і підприємницької діяльності

(Назва факультету)

Декан факультету _____ Шеремет О.О.

(Підпис)

(Прізвище, ініціали)

Програма схвалена (протокол № _____ від _____ 20__ р.)

Вченою радою Національного університету харчових технологій

Вчений секретар _____ Бондаренко Т.В.

(Підпис)

(Прізвище, ініціали)

1. Предмет і мета дисципліни, її місце і роль у навчальному процесі

Дисципліна “Економіка підприємства” викладається згідно з навчальним планом підготовки студентів спеціальності 6.030508 “Фінанси і кредит” загальним обсягом 180 години для заочної, стаціонарної форми навчання та другої вищої освіти і 135 годин – для скороченої форми навчання. В системі учбових дисциплін бакалаврського рівня вона є основною в економічній підготовці студентів.

Бакалаври стаціонарної і заочної форм наряду підготовки 6.030508 “Фінанси і кредит” складають іспит з дисципліни “Економіка підприємства”.

Дисципліна “Економіка підприємства” базується на основних положеннях дисциплін “Політекономія”, “Історія економічних вчень”, “Макроекономіка”, “Мікроекономіка” та “Статистика” і в свою чергу є базовою для спеціальних дисциплін “Фінанси”, “Фінанси підприємств”, “Фінансова діяльність підприємств”, “Інвестиційна діяльність”, “Маркетинг”, “Менеджмент”, “Планування діяльності підприємств”, “Організація виробництва” та “Економічний аналіз”, “Стратегія підприємства”.

Предметом дисципліни «Економіка підприємства» є основи функціонування і розвитку підприємства в ринкових умовах.

Головною **метою** вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі, формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпечення розширеного відтворення на основі інвестиційно-інноваційного розвитку.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- вивчення основних закономірностей функціонування підприємства в ринковій економіці;
- опанування теорії та методологічних засад формування ресурсів і оцінювання результатів та ефективності діяльності підприємств;
- засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі;

- формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу;
- забезпечення розширеного відтворення на основі концепції інвестиційно-інноваційного розвитку.

Постановка мети та вирішення завдань для її досягнення обумовлено важливістю **ролі** зазначеної дисципліни в діяльності та розвитку підприємства в період трансформаційних процесів ринкової економіки в нашій державі. Підвищена роль дисципліни «Економіка підприємства» також полягає в підготовці висококваліфікованих спеціалістів спроможних миттєво та адекватно реагувати на зміни зовнішнього конкурентного середовища з метою утримання лідируючих позицій на ринку.

2. Цілі навчальної дисципліни

Цілі навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є її системоутворювальними компонентами і визначають її структуру та зміст, діяльність і кінцеві результати навчання студентів (див. табл. 2.1.). Формування цілей ми здійснили за допомогою освітньо-кваліфікаційної характеристики і освітньо-професійної програми спеціальності 6.050100 та відповідної змістовної частини галузевого стандарту вищої освіти ОКР «бакалавр».

Таблиця 2.1.

Цілі навчальної дисципліни

Номер цілі	Зміст цілі
	1. Студент повинен знати:
1.1.	Сутність економіки як науки, необхідність її виникнення. Місце «економіки підприємства» в системі навчальних дисциплін.
1.2.	Правові основи функціонування підприємства як суб'єкта господарювання.
1.3.	Класифікацію підприємств та їх об'єднань.
1.4.	Методи і принципи управління підприємством. Організаційні структури управління.

Номер цілі	Зміст цілі
1.5.	Класифікація ресурсів підприємства, джерела їх формування, оцінювати ефективність їх функціонування та розробляти напрямки підвищення ефективності використання.
1.6.	Визначення і оцінку результатів діяльності підприємства.
1.7.	Сутність поточних витрат і собівартості продукції.
1.8.	Види цін та методи ціноутворення.
1.9.	Методичні підходи до оцінки ефективності роботи підприємства.
1.10.	Основні положення організації, планування та державного регулювання діяльності підприємства.
1.11.	Принципи мотивації трудової діяльності, форми та системи оплати праці на підприємстві.
1.12.	Методи і систему планування на підприємстві.
1.13.	Шляхи припинення діяльності підприємства.
	2. Студент повинен уміти:
2.1.	Формулювати визначення понятійного апарату дисципліни.
2.2.	Обирати систему амортизації і нараховувати амортизаційні відрахування.
2.3.	Оцінювати ефективність використання окремих видів ресурсів.
2.4.	Аналізувати ефективність роботи підприємства.
2.5.	Проводити оцінку впливу чинників зовнішнього середовища на діяльність підприємства.
2.6.	Складати калькуляцію продукції, аналізувати структуру поточних витрат підприємства.
2.7.	Обирати метод ціноутворення та формувати ціну на продукцію.
2.8.	Оцінювати фінансово-економічний стан підприємства.
2.9.	Визначати економічну доцільність інвестицій.
	3. Студент повинен мати навички:
3.1.	Розв'язання економічних ситуацій.
3.2.	Вибору організаційно-правової форми підприємства.
3.3.	Аналізу процесу формування і ефективності використання економічних ресурсів підприємства.
3.4.	Проведення обґрунтування рішень щодо доцільності інвестування.
3.5.	Прийняття рішень та надання пропозицій щодо рівня підвищення ефективності діяльності підприємства.

3. Зміст навчальної дисципліни та види діяльності студентів

Таблиця 3.1.

3.1. Лекційні заняття

№ п/п	Тема та зміст лекційного заняття	Кількість годин за формою навчання				Номер цілі
		ден ною	заочн ою	скоро ченою	другою вищою освітою	
1.	ВСТУП Економіка як сфера діяльності і як галузь науки. Характеристика сучасного етапу розвитку національної економіки. Предмет, мета і завдання дисципліни. Місце дисципліни в підготовці бакалавра. Знання і уміння, які повинен отримати студент. Методологія вивчення, логіка побудови та зміст курсу. Основна література.	1,0	0,25	0,25	0,25	1.1 2.1
Розділ 1. ПІДПРИЄМСТВО В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ГОСПОДАРЮВАННЯ						
2.	ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ Поняття підприємства як організаційно відокремленого та економічно самостійного суб'єкта національної економіки. Місія та напрями діяльності підприємства. Правові основи функціонування підприємств. Установчі документи підприємства. Класифікація підприємств. Види підприємств за окремими класифікаційними ознаками: метою і характером діяльності, формою власності, правовим статутом та формами господарювання, функціонально-галузевим видом діяльності, розміром та чисельністю працівників. Добровільні, статутні та інституціональні об'єднання підприємств. Загальна та виробнича структура підприємств.	1,0	0,25	0,25	0,25	1.2 1.3 3.2

3.	ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Сутність, основні функції та види підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Державне регулювання підприємницької діяльності. Договірні взаємовідносини і партнерські зв'язки у підприємницькій діяльності.. Підприємницькі договори: їх структура та порядок укладення.	1,0	0,25	0,25	0,25	1.2 2.1 3.2
4.	УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Підприємство як відкрита економічна система. Суть та функції управління. Методи управління підприємством. Організаційна структура управління підприємством. Типи організаційних структур управління (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична тощо). Особливості вибору організаційних структур управління підприємств різних організаційно-правових форм і галузей національної економіки. Органи управління підприємствами конкретних організаційно-правових форм. Вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємства. Поняття і складові елементи системи зовнішнього середовища. Макросередовище господарювання та його чинники (демографічні, політичні, міжнародні тощо). Суб'єкти мікросередовища (постачальники, посередники, споживачі продукції) і особливості їх впливу на виробничу, інвестиційно-інноваційну та комерційну діяльність підприємств харчової промисловості.	1,0	0,25	0,25	0,25	1.4 2.1 3.2
Розділ 2. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ						

5.	ОСНОВНІ ЗАСОБИ Засоби виробництва, їх складові частини. Поділ виробничих засобів на основні та оборотні. Характерні ознаки та визначення основних засобів підприємства. Класифікація основних засобів підприємства. Видова (технологічна) та вікова структура основних засобів, чинники, що її визначають. Оцінка основних засобів за первісною, переоціненою, залишковою, справедливою, ліквідаційною вартістю та вартістю, що амортизується. Необхідність і процедура здійснення переоцінки основних засобів підприємства. Характеристика процесу відтворення основних засобів. Види спрацювання основних фондів. Форми відшкодування фізичного спрацювання та припинення або зменшення швидкості техніко-економічного старіння основних засобів. Амортизація основних засобів. Системи амортизації. Сутність рівномірної, прискореної та виробничої систем амортизації. Вплив податкових систем амортизації на величину податку на прибуток підприємства. Обґрунтування вибору методу амортизації окремих груп основних фондів. Характеристика процесу відтворення основних засобів. Джерела і шляхи відтворення основних засобів підприємства. Показники оцінки ефективності використання основних засобів. Напрямки підвищення ефективності використання основних підприємства підприємства.	4,0	1,0	1,0	1,0	1.5 2.1 2.2 2.3
----	--	-----	-----	-----	-----	--------------------------

6.	ОБОРОТНІ КОШТИ Елементний склад і структура оборотних коштів підприємства. Характеристика виробничих запасів сировини і матеріалів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів. Нормування окремих видів запасів та розрахунки необхідного обсягу оборотних коштів підприємства. Політика управління запасами підприємства. Методи оцінки виробничих запасів в момент передачі їх у виробництво. Характеристика процесу обертання оборотних коштів. Показники обертання та шляхи прискорення обертання.	2,0	1,0	0,5	0,5	1.5 2.1 2.3
7.	НЕМАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ І АКТИВИ Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємств. Інтелектуальна власність. Промислова власність. Об'єкти інтелектуальної і промислової власності. Винаходи, промислові, корисні моделі, знаки на товари і послуги. Програмне забезпечення комп'ютерно-комунікаційної техніки. Банки (бази) даних і знань. Ноу-хау і раціоналізаторські пропозиції. Гудвіл підприємства. Нематеріальні активи підприємства, їх елементний склад. Охорона і реалізація права власності. Патенти. Авторське право. Ліцензії, їх види й сфери застосування. Методи оцінки нематеріальних активів і системи амортизації. Реалізація права власності на нематеріальні ресурси. Система оплати за використання нематеріальних ресурсів.	2,0	1,0	0,5	0,5	1.5 2.1 2.3

8.	ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА Класифікація й структура персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і рівнем кваліфікації. Система управління персоналом. Визначення чисельності персоналу. Оптимізація чисельності й структури персоналу підприємства. Кадрова політика підприємства в умовах ринкової економіки. Методи формування, оцінки і відбору різних категорій персоналу. Контрактна система найму працівників підприємства. Система підвищення кваліфікації персоналу. Витрати підприємства на персонал: поняття і структура. Економічна ефективність витрат підприємства на персонал. Оцінка ефективності роботи персоналу. Продуктивність праці як економічна категорія. Підходи до визначення та методи розрахунку продуктивності праці на підприємстві. Чинники і резерви зростання продуктивності праці.	1,5	1,0	0,25	0,25	1.5 2.1 2.3
----	--	-----	-----	------	------	-------------------

ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ						
9.	Інвестиції: поняття і функціонально-елементний склад. Класифікація інвестицій. Фінансові інвестиції та їх загальна характеристика. Реальні, виробничі інвестиції (капітальні вкладення). Зовнішні прямі та портфельні інвестиції. Методичні підходи до оцінки доцільності інвестицій в умовах ринкових відносин. Оцінка економічної доцільності ефективності інвестицій: визначення суми інвестиції, показників економічної ефективності; урахування в розрахунках чинника часу та ризику інвестування. Інвестиційні проекти підприємства. Джерела фінансування інвестиційних проектів. Основні фактори і методи підвищення ефективності інвестицій.					
						1.5
						2.1
						2.3
		2,0	1,0	0,25	0,25	2.9

10.	ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ Поняття та зміст інноваційних процесів на підприємстві. Сутність інновацій. Вплив інноваційних процесів на розвиток і ефективність виробництва. Науково-технічний прогрес: визначення, сучасні напрями та пріоритети, вплив на технічний розвиток підприємства. Загальна характеристика і форми технічного розвитку підприємства. Показники рівня техніко-технологічної бази підприємства. Суть і особливості організаційного процесу, що відрізняють його від науково-технічного. Організація виробництва і праці, удосконалення системи і форм господарювання. Загальносистемний і внутрішньовиробничий напрями організаційного процесу. Сучасні тенденції і завдання прискорення організаційного процесу. Сучасні форми організації виробництва - концентрація (деконцентрація), спеціалізація, конверсія, кооперування, комбінування, диверсифікація. Методичні основи оцінки соціально-економічної ефективності інноваційних процесів.	1,0	0,25	0,25	0,25	1.5 2.1 2.3
Розділ 3. ТЕХНІЧНА БАЗА І ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА						

11.	ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА Виробничий процес: поняття і складові елементи. Основні, допоміжні та обслуговуючі процеси, їх призначення й особливості. Безперервні і дискретні виробничі процеси. Принципи раціональної організації виробничого процесу на підприємстві. Типи виробництва. Характеристика одиничного, серійного і масового виробництв. Вплив типу виробництва на його ефективність. Виробничий цикл, його визначення і структура. Методика обчислення тривалості виробничого циклу. Залежність тривалості виробничого циклу від величини партій виробів і способу поєднання технологічних операцій. Економічне значення і напрями скорочення тривалості виробничого циклу. Потоковий і непотоковий методи організації виробництва. Особливості і різновиди непотокового виробництва. Одинично-технологічні та предметно-групові методи. Організаційно-технологічні умови застосування і економічна оцінка непотокових методів організації виробництва. Ознаки, різновиди та передумови організації потокового виробництва. Основні параметри поточкових ліній і методика їх розрахунку. Переваги й недоліки потокового виробництва, тенденції його розвитку. Сучасна автоматизація виробництва, створення і соціально-економічна ефективність гнучких автоматизованих систем виробництв (дільниць).	1,0	-	-	-	2.1
-----	---	-----	---	---	---	-----

12.	ІНФРАСТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВА Поняття і значення виробничої та соціальної інфраструктури підприємства для забезпечення високоефективної системи господарювання в умовах ринкової економіки. Загальна характеристика системи технічного обслуговування. Ремонтне господарство підприємства. Склад і завдання інструментального господарства. Внутрішньовиробничий транспорт. Енергетичне господарство. Складське господарство. Соціальна інфраструктура підприємства, посилення її ролі в сучасних умовах господарювання. Система і форми забезпечення соціальних потреб персоналу підприємства. Соціальна функція та види соціальної діяльності підприємства. Суб'єкти соціальної інфраструктури підприємства; планування, організація й управління діяльністю. Капітальне будівництво як специфічна і відносно автономна сфера діяльності підприємства. Планування введення в дію нових основних засобів і виробничих потужностей шляхом реконструкції діючих та будівництва нових виробничих об'єктів. Проектно-кошторисна документація. Підрядний та господарський способи ведення будівельно-монтажних робіт.	0,5	-	-	-	2.1
РОЗДІЛ 4. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА						

	ВИРОБНИЦТВО, ЯКІСТЬ І КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ Продукція як результат діяльності виробничих систем. Класифікація продукції за призначенням, фізичними властивостями, складністю тощо. Оновлення продукції внаслідок дії науково-технічного прогресу та попиту. Показники обсягу продукції, сфера їх застосування. Порядок розроблення плану виробництва і реалізації продукції. Вивчення ринку і попиту на продукцію. Розроблення виробничої програми підприємства в натуральному і грошовому вимірах. Ресурсне обґрунтування виробничої програми. Поняття виробничої потужності. Проектна, поточна та резервна потужність. Чинники, що впливають на виробничу потужність. Методичні основи визначення різних видів виробничої потужності підприємства. Економічна суть якості продукції. Споживна вартість і технічний рівень виробів. Показники якості окремих видів та всієї сукупності продукції, методика їх обчислення. Конкурентоспроможність продукції та її оцінка. Методи забезпечення якості продукції, що виготовляється. Стандартизація і сертифікація продукції. Державний нагляд за якістю. Технічний контроль якості продукції на підприємстві, його організація, форми і методи. Економічна відповідальність підприємства за якість продукції. Маркетингова діяльність підприємства. Поняття і значення маркетингу в діяльності підприємства. Принципи, функції і концепції маркетингової діяльності. Стратегія і тактика маркетингу. Маркетинговий менеджмент. Вибір виду маркетингу. Інтегрований					
13.	Методи забезпечення якості продукції, що виготовляється. Стандартизація і сертифікація продукції. Державний нагляд за якістю. Технічний контроль якості продукції на підприємстві, його організація, форми і методи. Економічна відповідальність підприємства за якість продукції. Маркетингова діяльність підприємства. Поняття і значення маркетингу в діяльності підприємства. Принципи, функції і концепції маркетингової діяльності. Стратегія і тактика маркетингу. Маркетинговий менеджмент. Вибір виду маркетингу. Інтегрований	1,0	0,5	0,25	0,25	2.1 1.6

14.	<i>ВИТРАТИ Й ЦІНИ НА ПРОДУКЦІЮ</i> Характеристика і класифікація витрат на виробництво. Поняття поточних витрат підприємства. Зв'язок витрат з обсягом продукції, його графічне моделювання. Значення точки беззбитковості роботи підприємства. Сутність собівартості продукції. Визначення собівартості окремих виробів. Статті калькуляції продукції (роботи, послуги), методика їх обчислення. Класифікація операційних витрат за однорідними економічними елементами. Проблеми та шляхи зниження поточних витрат в умовах ринкової економіки. Особливості формування цін. Ціноутворюючі чинники в ринковій економіці. Економічна суть і функції ціни. Інфляційні процеси і їх негативний вплив на формування цін. Державне регулювання цін. Види цін на продукцію. Вибір мети ціноутворення. Оцінка витрат і аналіз цін на продукцію конкурентів. Значення служби маркетингу для досягнення підприємством вигідних умов продажу продукції. Методи ціноутворення.	2,0	0,5	0,5	0,5	2.1 1.7 1.8 2.6
-----	---	-----	-----	-----	-----	--------------------------

15.	ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Оцінка діяльності підприємства на основі фінансових результатів. Доход підприємства: поняття, обчислення величин, класифікація, сфера практичного застосування. Прибуток як мета й узагальнюючий показник ефективної діяльності підприємства. Зв'язок і відмінність прибутку та доходу. Види прибутку Обчислення величини прибутку. Валовий прибуток, прибуток до оподаткування, і чистий прибуток. Особливості розподілу прибутку. Рентабельність, її різновиди і методи обчислення. Оцінка і діагностика фінансового стану підприємства.	2,0	0,5	0,25	0,25	2.1 2.4 2.8
16.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Економічна суть і методологічні підходи до вимірювання ефективності діяльності підприємства. Критерій ефективності. Система показників для оцінки ефективності діяльності підприємства. Вимірювання ефективності застосовуваних і споживаних (витрачених ресурсів підприємства). Класифікація і характеристика чинників зростання ефективності виробництва. Підвищення ефективності на основі реалізації досягнень науково-технічного прогресу. Внутрішні та зовнішні чинники зростання ефективності. Сучасні напрями ефективного використання окремих видів ресурсів.	1,0	0,5	0,25	0,25	2.1 2.4 2.8
РОЗДІЛ 5. РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА						

	ДЕРЖАВНЕ ЕКОНОМІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Ринкова система і її державне регулювання. Основні економічні функції держави: створення необхідної правової бази, демонополізація та захист конкуренції, перерозподіл ресурсів та доходів, стабілізація та визначення напрямів розвитку економіки. Індикативне макроекономічне планування. Зв'язок між державними планами суб'єктів господарювання. Державне замовлення і державні контракти як форми задоволення загальносуспільних потреб. Конкурсний характер розміщення та умови забезпечення першочерговості виконання державних замовлень і контрактів.					
17.	Роль державних фінансових ресурсів у зовнішньому регулюванні діяльності підприємства, підприємницької активності суб'єктів господарювання. Форми і джерела фінансової підтримки підприємств. Кредитна політика держави, принципи її формування та реалізації. Особливості кредитування підприємницької діяльності нових малих і середніх підприємств. Податки в системі державного економічного регулювання. Принципи побудови та основні елементи системи оподаткування підприємств. Види податків, їх характеристика. Режим оподаткування, його вибір при зміні напрямку та умов діяльності підприємства.	2,0	0,5	0,25	0,25	2.1

	ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Планування як функція управління підприємством. Принципові основи планування. Система планів підприємства. Довгострокове і поточне планування. Порядок, методи та структурна схема планування. Основні етапи та організація розроблення планів в умовах ринкових відносин. Стратегія розвитку підприємства. Суть та основні елементи стратегічного управління. Місця, цілі і етапи стратегічного планування на підприємстві. Стратегічна діагностика. Методи вибору та різновиди стратегії.					
18.	Середньострокові та короткострокові плани діяльності підприємства. Відмінність між стратегічним і тактичним плануванням. Зміст і показники тактичних планів. Поняття бізнес-плану, його зміст, структура й призначення. Зміст та завдання оперативного планування. Системи оперативного планування. Напрями оперативного регулювання виробництва залежно від кон'юнктури ринку. Розроблення оперативних планів випуску та графіків виробництва продукції, диспетчеризація. Особливості оперативного регулювання на підприємствах різних типів виробництва і форм господарювання.	2,0	0,25	0,25	0,25	2.1

19.	МОТИВАЦІЯ І ОПЛАТА ПРАЦІ Загальна характеристика мотивації трудової діяльності на підприємстві. Моделі й методи мотивації. Мотивація і результативність (ефективність) діяльності підприємства. Пріоритети у мотивації різних категорій працівників. Політика оплати праці в ринкових умовах господарювання. Функції оплати праці на підприємстві. Продуктивність та оплата праці. Державне регулювання заробітної плати (встановлення мінімального рівня і споживчого кошика, індексації). Договірне регулювання оплати праці. Поєднання прямих та непрямих методів економічного стимулювання високоефективної праці. Інші форми стимулювання працівників. Форми і системи оплати праці персоналу підприємства. Тарифна система, її елементи. Єдина тарифна сітка розрядів і коефіцієнтів щодо оплати праці персоналу державних підприємств і організацій України. Права і можливості підприємства недержавного сектора у галузі оплати праці персоналу. Форми і системи оплати праці робітників підприємства: відрядна (пряма, непряма, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна); погодинна (проста, погодинно-преміальна, з використанням нормованих завдань, за місячними окладами); безтарифна система і колективна форма оплати праці. Вплив організації оплати праці на результативність (кінцеві результати) діяльності підприємств виробничої сфери. Системи участі працівників підприємств у прибутках.	1,0	0,25	0,25	0,25	2.1
-----	--	-----	------	------	------	-----

РОЗДІЛ 6. АНТИКРИЗОВА СИСТЕМА ГОСПОДАРЮВАННЯ					
20.	<i>ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА АНТИКРИЗОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА</i> Тлумачення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Методи оцінки економічної безпеки підприємства. Основні ознаки достатнього рівня економічної безпеки підприємства. Основні чинники, що формують належний рівень економічної безпеки підприємства. Розробка стратегії формування високого рівня безпеки підприємства. Можливі загрози для економічної безпеки господарюючого суб'єкта. Поняття економічної кризи підприємства. Розробка програми виходу з кризи.	1,0	0,25	-	2.1
21.	<i>РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ І САНАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА</i> Об'єктивна необхідність і стратегія структурної перебудови національної економіки. Характеристика форм реструктуризації підприємств. Розробка і реалізація програми реструктуризації підприємств. Конверсія, диверсифікація, розукрупнення виробництва як основні форми реструктуризації суб'єктів господарювання. Цілі та механізм санації підприємства. Програма санаційних заходів.	1,0	0,25	-	2.1

22.	БАНКРУТСТВО І ЛІКВІДАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ Шляхи припинення діяльності підприємства. Реорганізація підприємства шляхом злиття, перетворення в іншу юридичну особу, виділення, поділу, приєднання до іншого підприємства. Сутність банкрутства та фактори, що його викликають. Симптоми прояву банкрутства суб'єкта господарювання. Умови і порядок визначення юридичних осіб банкрутами в Україні. Процедура здійснення санкцій збанкрутілого підприємства. Черговість задоволення вимог кредиторів. Значення забезпечення дієвості механізму банкрутства підприємств, їх санкції для задоволення оздоровлення економіки держави. Процедура порушення справи про банкрутство. Процедура ліквідації підприємства.	1,0	0,25	0,25	0,25	2.1
	Всього	32,0	10,0	6,0	6,0	

Таблиця 3.2

3.2. Практичні (семінарські) заняття

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин за формою навчання				Діяльність студентів	Номер цілі
		денною	заочною	скороченою	другою вищою освітою		
1.	Підприємство як суб'єкт господарювання	0,5	-	-	-	Участь у дискусії	1.2 1.3 3.1
2.	Основи підприємницької діяльності	0,5	-	-	-	Участь у дискусії	1.2 1.3 3.1
3.	Управління підприємством	0,5	0,25	-	-	Участь у дискусії	1.2 1.3 1.4 3.1
4.	Основні засоби	2,5	0,5	0,25	0,25	Виконання ситуацій	3.1 1.5 2.3 3.3

5.	Обігові кошти	2,5	0,5	0,25	0,25	Виконання ситуацій	3.1 1.5 2.3 3.3
6.	Нематеріальні ресурси і активи	2,0	-	-	-	Участь у дискусії	3.1 1.5 2.3 3.3
7.	Персонал підприємства	2,0	0,25	-	-	Виконання ситуацій	3.1 1.5 2.3 3.3
8.	Інвестиційні ресурси	2,0	0,5	0,25	0,25	Виконання ситуацій	3.1 1.5 2.3 2.9 3.3 3.5
9.	Інноваційні процеси	1,0	-	0,25	0,25	Участь у дискусії	3.1 2.9
10.	Організація виробництва	1,0	-	-	-	Участь у дискусії	3.1
11.	Інфраструктура підприємства	1,0	-	-	-	Участь у дискусії	3.1
12.	Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції	2,0	0,25	-	-	Участь у дискусії	3.1
13.	Витрати й ціни на продукцію	2,0	0,5	0,25	0,25	Виконання ситуацій	3.1 2.6 2.7
14.	Фінансові результати діяльності підприємства	2,0	0,25	0,25	0,25	Виконання ситуацій	3.1
15.	Ефективність діяльності підприємства	2,0	0,25	0,25	0,25	Виконання ситуацій	3.1 3.5
16.	Державне економічне регулювання діяльності підприємства	2,0	0,25	0,25	0,25	Участь у дискусії	3.1
17.	Планування діяльності підприємства	2,0	-	-	-	Участь у дискусії	3.1
18.	Мотивація і оплата праці	2,0	0,25	-	-	Участь у дискусії	3.1
19.	Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства	1,0	-	-	-	Участь у дискусії	3.1
20.	Реструктуризація і санація підприємства	1,0	-	-	-	Участь у дискусії	3.1
21.	Банкрутство і ліквідація підприємства	0,5	0,25	-	0,25	Участь у дискусії	3.1
Всього		32,0	4,0	2,0	2,0	—	—

3.3. Індивідуальні завдання

№ пор.	Вид завдання	Діяльність студента	Номер цілі
Заочна форма навчання			
1	Контроль на робота	Вивчення дисципліни..	2.1
		Виконання контрольної роботи	3.1
Скорочена форма навчання			
2	Контроль на робота	Вивчення дисципліни..	2.1
		Виконання контрольної роботи	3.1
Друга вища освіта			
3	Контроль на робота	Вивчення дисципліни..	2.1
		Виконання контрольної роботи	3.1

Таблиця 4.1

4. Використання інформаційних технологій

Вид заняття	Тема заняття	Форма використання інформаційних технологій	Назва програмного засобу	Для яких видів діяльності використовується
Практичні заняття	Основні засоби	Програма для розрахунку побудови моделей показників для аналізу стану, структури і ефективності використання основних засобів	compas	Виконання задач по темі
Практичні заняття	Інвестиційні ресурси	Програма для розрахунку показників, що характеризують ефективність інвестицій	invest	Виконання задач по темі

5. Зміст модулів навчальної дисципліни, їх оцінювання в балах, форми і терміни поточного і модульного контролю навчальної роботи студентів 4 семестр, 3 чверть

Номер модуля	Елементи модуля	Кількість балів		Поточний контроль навчальної роботи студентів	
		мінімальна	максимальна	форма контролю	тиждень
1.					
	. Теми 5-9 семінарських занять:			—	—
	1. Основні засоби	6,0	10,0	Усне опитування, тести, вирішення ситуацій	1
	2. Обігові кошти	6,0	10,0		2
	3. Нематеріальні активи	2,4	4,0		2
	4. Персонал підприємства	4,8	8,0		3
	5. Інвестиційні ресурси та інноваційні процеси	4,8	8,0		4
Всього за 1-й модуль		24,0	40,0	—	—
2.					
	II. Теми 14-16, 18 - 19 семінарських занять:			—	—
	1. Витрати й ціни на продукцію	3,6	6,0	Усне опитування, тести, вирішення ситуацій	5
	2. Фінансові результати діяльності підприємства	3,6	6,0		5
	3. Ефективність діяльності підприємства	3,6	6,0		6
	4. Державне економічне регулювання діяльності підприємства	3,0	5,0		6
	5. Мотивація і оплата праці	2,4	4,0		7
	6. Банкрутство і ліквідація підприємств	1,8	3,0		7
Всього за 2-й модуль		18,0	30,0	—	—
Підсумкова модульна контрольна робота		18,0	39,0		8
Всього за чверть		60,0	100,0	—	—

6. Підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів з дисципліни

Форма навчання	Чверть (семестр)	Форма підсумкового контролю
Денна	3	іспит
Заочна	3	іспит
Друга вища освіта	1	іспит
Скорочена	3	іспит

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV із змінами та доповненнями.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV із змінами та доповненнями.
3. Закон України “Про підприємництво” від 07.02.91 р. № 698 – XII із змінами і доповненнями // Збірник систематизованого законодавства. – 2002. – № 11/1 (278). – С. 16.
4. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09.91 р. № 1576 – XII із змінами і доповненнями// Збірник систематизованого законодавства. – 2002. – № 11/1 (278). – С. 33.
5. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 01.06.2000 р. № 1775 – III// Збірник систематизованого законодавства. – 2002. – № 11/1 (278). – С. 47.
6. 01.06.2000 р. № 1775 – III// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2002. - № 11/1 (278). - С. 47
7. Закон України “Про податок на додану вартість” від 3 квітня 1997 р. № 168/97 – ВР зі змінами і доповненнями // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2002. - № 37 (400). - С. 81
8. Закон України від 28.12.94р. № 334/94-ВР “Про оподаткування прибутку підприємств” у редакції Закону України від 22.05.97 р. №283/97-ВР із змінами і доповненнями// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2002. - № 37 (400). - С. 37
9. Закон України “Про систему оподаткування в Україні” від 25.06.91 р. № 1251 - XII// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2002. - № 37 (400). - С. 33

10. Закон України “Про оплату праці” від 24 березня 1995 р. № 108/95 – ВР
11. Економіка підприємства: Підручник /За заг. ред. С.Ф.Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. Та доп. К.: КНЕУ, 2005. – 528 с.
12. Економіка підприємств харчової промисловості: Підручник / За заг. ред. А.О.Зайнчковського. – К.: Урожай, 1998. - 272 с.
13. Ковальчук І.В. Економіка підприємства; Навч. Посібник. – К.: Знання, 2008 р. – 673 с.
14. Ковальчук І.В. Реальна економіка: навчальний посібник з економіки підприємства. – К.: ВІПОЛ, 2004. – 293 с.
15. Стандарт бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - № 52/2 (467) . - С. 43
16. Стандарт бухгалтерського обліку 9 “Запаси”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. №246 // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 51
17. Стандарт бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.12.99 р. № 242// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 47
18. Стандарт бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 № 242// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 72
19. Стандарт бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С.70

Додаткова

20. Закон України “Про колективні договори і угоди” № 3356-ХІІ від 1 липня 1993 р. // Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - № 35 (450).- С. 8
21. Інструкція із статистики заробітної плати, затверджена наказом Міністерства статистики України від 11.12.95 р. № 323// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - № 18 (381). С. 26
22. Закон України “Про підтвердження відповідності” від 17.05.01//Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 32. – С. 169
23. Закон України “Про стандартизацію” від 17.05.01 № 2408 – ІІІ
24. Барроу К., Барроу П., Барроу Р. Бізнес-план: Практ. Посіб.: Пер. з 3-го англ. вид. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 285
25. Ворст Й., Ревентлоу П. Економіка фірми: Учеб./ Пер. с датского А.Н.Чеканского, О.О.Рождественского. – М.: Васш. Шк., 1994. – 272с.
26. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навч.посіб.-К.: Знання-Прес, 2002. – 239 с.

27. Економіка підприємства, Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навч. Посібник/ За ред. С.Ф.По кропивного. – К.: КНЕУ, 1999. – 328 с.
28. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. Посіб. – 3 –тє вид., перероб. І доп. – к.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 294 с.
29. Харів П.С. Економіка підприємства: Збірник задач і тестів: Навч. Посіб. – К.: Знання-Прес, 2006. – 301 с.
30. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М.Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.
31. Стандарт бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318
32. Стандарт бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 р. № 353// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 78
33. Стандарт бухгалтерського обліку 2 “Баланс”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 15
34. Стандарт бухгалтерського обліку 12 “Фінансові інвестиції”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 242// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 58
35. Стандарт бухгалтерського обліку 19 “Об’єднання підприємств”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99 р. № 163№ 242// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 84
36. Стандарт бухгалтерського обліку 14 “Оренда”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181№ 242// Збірник систематизованого законодавства. Бухгалтерія. - 2001. - 52/2 (467) . - С. 64

2012 рік

Факультет економіки і менеджменту, кафедра прикладної економіки